

Ahus - Pretransfusjonsprøver (ABO-typing og screening)

Dokumentadministrator: Carina Ann-Charlotte Mårtensson
Godkjent av: Pål Wiik

Gyldig fra: 22.01.2020
Revisjonsfrist: 21.01.2022

Revisjon: 2.5
ID: 20655

1.0 Hensikt

Det er et krav at en pasient før transfusjon skal være blodtypet (ABO og RhD) minst 2 ganger og vise til samme resultat før ABO-identisk blod kan utleveres.
Prøvene skal være tatt til to forskjellige tidspunkt, av to forskjellige personer.

I tillegg skal det utføres screening for irregulære blodtypeantistoff (blodtypeantistoff utenom anti-A og anti-B).

2.0 Omfang

Hvor gjelder prosedyren: Alle klinikker, avdelinger, poster, poliklinikker og helseinstitusjoner der det foretas transfusjon av blodprodukter.

Hvem berører prosedyren: Alle som utfører prøvetaking for pretransfusjonstesting

3.0 Arbeidsbeskrivelse

- ABO-typing

ABO-systemet har naturlig forekommende antistoffer mot det antigenet man ikke har selv (anti-A og anti-B).

En ABO-uforlikelig transfusjon kan føre til en alvorlig intravasal hemolyse som kan være potensielt dødelig.

- Blodtypeantistoffscreening

Blodtypeantistoffscreening utføres for å påvise antistoffer som ikke tilhører ABO-systemet. En positiv antistoffscreening utredes videre for å indentifisere antistoffet, dette kan ta fra 2 timer til flere døgn.

For pasienter som har antistoff skal det utføres forlik før transfusjon. Det anbefales å bestille blod til disse pasientene i god tid dersom dette er mulig.

En screening er gyldig 4 døgn fra prøvetakingsdato.

3.1 Ansvar

All personell som skal ta prøver i forkant av en transfusjon.

3.2 Handling

3.2.1 Merking av prøver, id-kontroll og prøvetaking

a) Merking av prøveglass

Det skal brukes et 6 mL EDTA-glass.

Prøven SKAL ALLTID merkes med (gjelder også ved nedetid i IKT-systemer):

- Navn, fødselsnummer (11-siffer)
- Prøvetakingsdato og klokkeslett
- Initialer til prøvetaker (for gjennomført identitetssikring)

Bruk etikett fra DIPS med barkode.

Hvis annen etikett benyttes skal prøvetaker sørge for korrekt merking.

Prøver uten korrekt merking blir ikke analysert. Ny prøve må tas.

b) Utfør id-kontroll og prøvetaking

- Spør pasienten om navn og fødselsnummer før prøven blir tatt.
Unntak: Hvis pasienten ikke kan gjøre rede for seg, godtas det at kun id-bånd kontrolleres.
- Kontrollere informasjonen mot prøveglass og evt. rekvisisjon.
- Kontrollere navn og fødselsnummer på id-bånd mot etiketten på prøveglass og evt. rekvisisjon.
- Ta prøven.
- Send prøven i rørpost til felles prøvemottak.

3.2.2 Feilkilder ved prøvetaking

- Infusjon

Det er viktig at prøvetakingen skjer i arm uten pågående infusjon.

En infusjon vil kunne gi fortykning av prøven og det er fare for at man ikke klarer å oppdage de antistoffene pasienten har.

Dersom man må benytte arm hvor det er infusjon skal infusjonen være stengt i minst 10-15 minutter før prøvetaking til pretransfusjonstesting.

3.2.3 Etterrekvirering

Pretransfusjonstest kan ikke etterbestilles på EDTA-glass tatt av pasienten ved tidligere prøvetaking.

3.2.4 Forventet svartid

- ABO-typing tar maksimum 45 minutter fra vi mottar prøven.
I hastesituasjoner tar ABO-typing ca.15 minutter fra vi mottar prøven.
- Antistoffscreening tar maksimum 90 minutter fra vi mottar prøven ved negativ screening.
Ved positiv screening skal det gjøres videre utredning, da kan svartiden bli fra 2 timer til flere dager.
Har pasienten blodtypeantistoff må det gjøres utvidet forlik dersom pasienten skal ha erytrocyttransfusjon.
- Ved livstruende tilstander kan blodbanken levere ut blod (kriseblod) til pasienten før analysene er ferdige.
Det benyttes da kriseblod etter særskilte krav. Behandlende lege må vurdere faren for transfusjonsreaksjoner opp mot pasientens tilstand.

3.2.5 Svarrapporter

- Prøvesvar overføres elektronisk til DIPS.
Det er også mulig å se resultat på ABO-typing og screening gjennom blodbestillings-modulen i DIPS.
- Svar til pasienter med irregulære blodtypeantistoffer kommenteres av blodbankens lege og papirsvaret sendes til rekvirerende avdeling eller lege.

3.3 Spesielle forhold

3.3.1 Ski

- Svar på ABO-typing og antistoffscreening vil foreligge i løpet av prøvetakingsdagen dersom screeningen blir negativ.
- Ved positiv antistoffscreening vil prøven sendes til utredning på Nordbyhagen.
- Ved livstruende tilstander kan blodbanken levere ut blod (krise blod) til pasienten før analysene er ferdige.
Det benyttes da kriseblod etter særskilte krav. Behandlende lege må vurdere faren for transfusjonsreaksjoner opp mot pasientens tilstand.

3.4 Annet

Rutiner rundt transfusjon er beskrevet i [Ahus - Transfusjon av blodprodukter](#) (Revisjonsfristrunde)
[Ahus - Transfusjon av blodprodukter](#) (Under utforming)

4.0 Relaterte dokumenter

Se relatert

5.0 Vedlegg

Se relatert

6.0 Grunnlagsinformasjon

6.1 Grunnlagsdokumenter

[IS-1414 Veileder for transfusjonstjenesten i Norge](#)

[Klinisk transfusjonshåndbok 3. utgave](#)

[FOR 2005-02-04 nr 80: Forskrift om tapping, testing, prosessering, oppbevaring, distribusjon og utlevering av humant blod og blodkomponenter og behandling av helseopplysninger i blodgiverregistre \(blodforskriften\).](#)

Relaterte dokumenter:

- Ahus - Blodprøvetakning av voksne
- Ahus - Elektronisk blodbestilling via DIPS
- Ahus - Opplæringsplan for personell som skal utføre blodtransfusjoner
- Ahus - Oversikt over blodprodukter
- Ahus - Transfusjon av blodprodukter
- Ahus - Transfusjonsreaksjoner
- IS-1414 Veileder for transfusjonstjenesten i Norge
- Klinisk transfusjonshåndbok 3. utgave